

reordinā dus. Secus de quatuor alijs sacramētis. **U**n Hugo de sancto victore dicit. Si Lazar^{us} post resurrectionē voluisset resūpsisse vxorē suam. oportuisset qd nouo cōtraxisset. **U**n p mortē soluit matrimoniu. Similiter eucharistia et penitentia et extrema vinctio reiterant.

De pmo sacramēto scz baptismo.

Baptism^{us} ē p^{ri}mū sacramētū et ianua oīz sacramētorum. et etiā ē fundamētū oīz sacramētorū. qz nulli cōferē ante ipsū ī ecclēsia aliqd alioz sacramētorū. **Q**uēritur q̄s sit effect^{us} catholici. **R**ūdeo fm **L**tho. in. iij. di. vj. **Q**uod exorcism^{us} habet effectū in corpore et in aīa. qz minuit p̄tates demonis ne possit tantū ī hōie sicut p̄s. ne baptismū et alia bona impediāt. Sed p̄dicta p̄tās demonis totaliter in baptismo tollit. Sicut pharao p̄s flagellat^{us} ē p̄p̄lo non egresso de egypto. Et postea p̄p̄lo egresso totaliter ī mari rubro (qd est figura baptismi) ē submersus. **Q**uēritur vtrum oēs teneant ad baptismū. **R**espōdeo fm **L**tho. in. iij. di. vj. **Q**uilibet tenet etiā sanctificat^{us} ī vtero p̄pter tres rationes. **P**rimo quidē p̄pter acquirēndū characterē quo adunet p̄p̄lo dei. **E**t q̄si deputet ad p̄cipienda diuina sacramēta. **S**ecundo vt p baptismi susceptionē passiōi xp̄i corporaliter cōformetur. **T**ertio p̄pter bonū obediētig. qz p̄ceptū de baptismo oīb^{us} datū ē. **J**ob. iij. **N**isi quis renat^{us} fuerit ex aqua rē. **Q**uēritur vtrum baptismus aq̄ possit ī aliquo suppleri. **R**ūdeo fm petrū de tharētalia fm cōem legem nō pōt ī puulis suppleri cuz nō possint h̄re vsū liberi arbitrii. Sed si p̄ christo occiderent. pie creditur qd saluarent sine baptismo aq̄. **I**n adultis autē pōt supple

ri p baptismū flaminis sine contritionis. et baptismū sanguinis. i. martyrii. **E**t hoc itelligit qn̄ ē articulus necessitatis. **Q**uēritur vtrum puer in vtero existens possit baptizari. **R**ūdeo fm sanctum **L**tho. vbi spurza non pōt. **Q**uia talis deo not^{us} ē nō ecclē. nec subijci potest opationi ministroz ecclē. **U**n **A**ug^{ustinus} dicit. **Q**ui sicut qui nō vixit nō pōt mori. ita q̄ nat^{us} nō fuerit nō pōt renasci. **N**on debet autē mater scindi vt puer possit nasci et baptizari. **Q**uia fm ipsum nō sunt faciēda mala vt eueniāt bona. debet t̄m scindi si iam defūcta eēt. et puer adhuc in ea viueret. **Q**uēritur qd faciendū esset qn̄ apparet aliqd mēbrū pueri. et timeret iminere mortē. **R**ūdeo q̄ in tali piculo egressa p̄te p̄ncipali. s. capite baptizari debet. s. secus ē de alijs p̄tibus. vt de manu vel de pede. q̄uis non noceat si ille p̄tes aspergant baptismali aq̄. qz diuina misericordia nō ē artanda. **E**t si postea plenarie nascat tunc sub caute la baptizet sub hac forma. **N**on tere baptizo si es baptizatus. **S**ed si non es baptizatus. tūc ego baptizo te ī nomine patris et filij et spūs sancti. **S**ciendū q̄ materia baptismi ē aq̄ pura naturalis. **U**n baptism^{us} nō pōt fieri ī vino. nec ī cereuisia. neq̄ ī vīna. neq̄ ī aliquo alio liquore. **S**ed forma verborū baptismi ē hec. **E**go te baptizo ī noīe patris et filij et spūs sancti. vt p̄z extra de baptismo cap^{itulo} primo. et sine his verbis nō pōt fieri baptism^{us}. **S**cendū q̄ ille vetulē q̄ pueros baptizat ī articulo mortis sic dicētes ī vulgari. **S**olt du leben so syg dir das ein bat solt du aber sterben so syg es dir ein duff. **I**n noīe patris et filij et spūs sancti. **T**ales mulieres cuz talib^{us} verbis non baptizat. **Q**uēritur q̄ possit baptizare

Respondeo debet minister baptismi
fm oēs theologos ē sacerdos. Sed in
necessitate quilibet pōt baptizare siue
vir siue mulier fidelis siue infidelis.
dūmodo habeat intētionē baptizādi
z seruet formā ecclie. Sed tamen cle-
ricus nō debet baptizare p̄sente p̄sby-
tero neq; laicus p̄sente clerico neq;
mulier p̄sente viro. Et p̄t̄ d̄ cōse. di.
iij. mulier. Querit̄ vtruz baptismus
debeat p̄ aliqd̄ tēp̄s differri. R̄spondeo
fm beati Iho. Magis ē laudabile q̄
puer p̄citius pōt fieri baptizet. Pri-
mo qz̄ interim mori posset z dānaret.
Sec̄do qz̄ demones nō habēt tantam
pt̄atēz in baptizatis sicut in nōbapti-
zatis neq; quātū ad nocumenta spiri-
tualia neq; ad corpalia. **¶** Quis ē ef-
fectus baptismi. R̄spondeo q̄ baptismus
habet multiplices effectus de quib; ali-
quos hic dicaz. Primus ē q̄ baptis-
mus (fm Bonaventurā sup. iij. dis.
iij) digne suscipientib; delet oēm cul-
pam originālē mortālē z veniālē. z re-
stituit primariā innocentiam quo ad
animā. Hoc p̄batur: quia si sic more-
retur statim ad cēlum euolaret. Sed
hoc non fit nisi omni culpa deleta. igitur
z̄c. **¶** Secūdus effectus q̄ ignem
infernālē z etiāz purgatorij extinguit
q̄tū ad ipsum baptizātū: vt de cete-
ro ignis infernalis vel purgatorij non
possit in eum: nisi ipse postmodū pec-
cando reaccēderet eum contra se. Un̄
ammirāda est fatuitas illoruz q̄ post
baptismū peccant cū voluntarie ignē
in propriū subiectum reaccendunt.
¶ Tertius effectus q̄ baptismus de-
let omnem satisfactionē pro peccatis
quaz homo in p̄senti deberet p̄ pecca-
tis suis explere. vt patet. quia si aliq̄s
infidelis in dē? vel paganus mille an-
nos vixisset: z omni die mille peccata

mortalia cōmisset: si cōteritur z fides
susceperit: z sic cūz deuotione baptiza-
tus fuerit: tunc nulla penitētia satisfra-
ctoria sibi imponenda est p̄ omnibus
peccatis suis. quia baptismus tollit om-
nem satisfactionēz. Et si talis sic post
baptismū moreret: statim ad cēlum euo-
laret. **¶** Quartus effectus est q̄ fomi-
tem mitigat. qz̄ in baptismo datur ho-
mini gratia ad sup̄primendū fomitem
peccati. Sed diceret quis q̄re baptis-
mus non delet omnē fomitem peccati: si-
cut delet omne peccatū originālē de q̄
fomes p̄cedit. Respondeo q̄ p̄p̄ fra-
gilitatis p̄p̄ie cognitionem z p̄p̄ no-
stram humilitatem. Job. vj. Quē enī
fortitudo mea vt sustineā: Et vt ino-
cemus diuinū auxiliū z dei misericor-
diam vt p̄seruet nos a malis. ps. Mi-
serere mei dñe quoniā infirmus sum.
Itēz p̄pter exercitationē se z vt resista-
mus vitijz et cōcupiscentijz carnali-
bus. z sic habeamus materiā exercen-
di virtutes z merendi gloriāz. Unde
Greg. **¶** Temptatio cui non cōsentitur
non est peccatū: sed est materia exercē-
de virtutē. Ambro. sup. Lucā. Nemo
poterit coronari nisi vicerit. nemo aut̄
potest vincere nisi an̄ certauerit. Un̄
debemus viriliter pugnare cōtra car-
nem nr̄am: z cōtra ea vitia ad q̄ natu-
raliter inclinati sum; siue sit ira siue in-
uidia siue luxuria. Un̄ Bern. Quoti-
ens resisteris totiens coronaberis. Et
vt multas coronas mereamur: tūc fo-
mes peccati i nobis manet et nō delet̄
ex toto in baptismo q̄nis mitigetur.
¶ Quintus effectus est a pt̄ate diaboli li-
beratio. qz̄ baptizat̄ ex toto a pt̄ate dia-
boli eripit: vt de cetero nō possit dia-
bolus in eū. nisi p̄ cōsensum peccati se ei
subijciat. Un̄ Bern. i quodā sermone
Potest inimicus excitare tēptatiōis.

De sacramento baptismi XXIII

motū: si in te est si volueris dare seu negare cōsensū. Ergo diabolus est sicut canis ligat⁹ q̄ pōt erga hōiē latrare s̄ nō pōt eū ledere nisi velit ad eū accedere. **Uñ Aug⁹** sup p̄s. Diabolus plerūq; vult nocere s̄ nō pōt q; p̄tās ei⁹ est sub p̄tate dei. **Quā** si tantū posset nocere diabolus quātū vellet: aliquis in storiā nō remaneret. **Ambro** sup Lucā Diabolū nocere nō posse cognoscas. **Sextus** effectus est q; hōiez efficit tēplū dei. **Quod** signatus est in hoc q; spiritus sanctus descendit in specie colūbe sup chriſtū baptizatū. vnde tota trinitas māſionē habet ī baptizato. **Job** xiiij. Ad eum veniemus ⁊ māſionem apud eū faciemus. Ergo male faciūt qui post baptismū scienter mortaliter peccant. **Expellunt** enī patrem ⁊ filium ⁊ spiritū sanctū ⁊ diaboluū introducūt: qui expulsus antea fuit p; baptismū qui nihil habet eis dare nisi eternum supplicium ⁊ omnia mala. **Septimus** effectus est q; caractere imprimi q̄ est indelibilis. quo caractere chriſtiani baptizati a non chriſtiani in die iudicij discernent. **Et** bonis cedat ad magnū honorem: malis autem ad magnam cōfusionē. **Quia** caracter ostēdit q; ipsi seruituti chriſti se subdiderunt: ⁊ ī baptismo diabolo ⁊ eius pōpis renūciaverunt. **Opera** enī eorum mala associata characteri ostēdūt q; infidelibus deteriorē ⁊ atominabiliores facti sunt propter iniusticias suas. **Unde Aug⁹**. Quāto gradus altior: tanto casus declinior. **Sed** quia chriſtiani per signū characteris sunt super omnes infideles exaltati: ergo eorū casus erit eorū maior p̄fusio. **Octau⁹** effectus est q; filium dei efficit ad qd̄ signādum super chriſtus baptizatum audita est vox illa. hic est fili⁹ me⁹ dilect⁹.

Ex quo elicit cū quāta diligentia nutriendi sunt tales filij sūmi regl. **Quia** si cū omni diligentia nutriunt filij cōmitum vel regū terrenorū. **Quā** quāta diligentia nutriendus est puul⁹ quem cōstat esse filium dei: **De** illis qui sūt in adulta etate: nescit vtrum sint filij dei vel filij diaboli **Eccl̄s**. ix. Nescit homo an amore vel odio dign⁹ sit. **Sed** de parulo qui est baptizatus q̄ nondum est in etate q; possit peccare constat q; est filius dei. **Unde** multum peccant mulieres et matres que male tractant pueros suos maledicēdo ipsis qd̄ nullo modo licet. **S; reuēter** tractādi sūt ppter reuēntiaz dei: q; eos inhabitat. **Non⁹** effect⁹ est celi apertio. **Et** ī hoc ostēdit magna virtus baptismi q̄ cū in terra exhibeat in celo tñ opat. **Ad** designādū hūc effectum baptismi voluit dñs celū apiri cū baptizaret a **Jobe** baptista ī iordanevī ī B ostēderet q; q̄cito baptizatus ī innocētia baptismali decedat: euolat iuueniēs sibi celū semp aptū. cū ante baptismū homini adulto infernus fuit aptus et puero parulo limb⁹. **Ex** quo p̄t q̄nta sit fatuitas mulierū que incōsolabiliter dolent de morte puerozū suozū qui post baptismum decedunt: anteq; baptismalem innocēntiam perdidērunt. **Valde** fatuus est eas dolere de hoc q; filij eorum transeunt a societate hominum ad societatem angelorum. a valle lachrymarum ad gloriā. de exilio ad patriam. **Alijs** enim videntur inuidere desiderantes eos potius esse in hoc exilio q̄ in celo. **Gaudere** deberent potius q; filij sui de facili tantam gloriā acquirunt ppter meritum passionis chriſti. ex qua baptismus habet suum effectum: similiter et alia sacramenta. ⁊ soluz dolere de hoc possent si

propter culpam parentum filij recessissent.
Pueri quandoque moriuntur propter culpam parentum.

Parentes possunt temerari in sex calibus quod pueri eorum moriuntur. Primo quoniam nimis corde intimo diligunt pueros et maiorem complacentiam et amorem ad eos habent quam ad deum: tunc deus quoniam ex sua bonitate subtrahit eis pueros ut corde econverso ad deum erigant et eum diligant. **U**n Aug. Hoc ab homine colitur quod per ceteris diligit. Ergo si pueros super deum diligunt eisdem suum deum faciunt. Et igitur ratio quare illi pueri qui sunt multum affabiles et prudentes citius moriuntur. Quia parentes cum nimio affectu eos diligunt et cum nimia sollicitudine secundum curam mundi nutriunt. Secundo cum quis inhonorat suos proprios parentes: tunc quoniam punit in suis propriis filiis. **U**n legitur in Cesario quod quidam inhonorauit suos parentes et oes filij eius in brevi defuncti sunt. Tertio si res iniustas habet tunc deus ex sua bonitate tales pueros mori permittit ne ipsi pueri cum iniustis rebus una cum parentibus damnarentur. hoc quare super. v. **R.** Quarto propter malum exemplum parentum: quia puer talis fuisset forte imitatus vitam pueram parentum suorum et sic etiam puerus et malus effectus si superuixisset. Quinto contingit quoniam propter hoc quod propria mater non vult pro se lactare suum proprium filium sicut diuites mulieres que consueuerunt habere nutrices: tunc quoniam lac ipsius nutricis non est conueniens ipsi puero sicut lac matris de quo nutritus est in utero et assuetus. sic quoniam pueri moriuntur qui quoniam superuixissent si propria mater eos lactasset. hoc probatur per hoc quia qui sumit aliquem cibum quem antea non sumpsit: non ita comedit sue nature sicut cibus assuetus.

ita etiam est de puero. Sciendum tamen quod quando aliqua mater per se non potest lactare puerum suum: tunc querenda est nutrix virtuosa. quia puer inclinatur secundum naturam nutricis sue que eum lactauit. Sexto contingit quandoque ex negligentia parentum sicut parentes qui pueros non custodiunt sed eos quoniam ad aquam vel ad ignem ex negligentia sua cadere permittunt. Vel etiam qui pueros secum collocant ad lectum: et eos in somno dormiendo suffocant: quod omnino cauendum est. Et si in aliquo istorum sex iam predictorum parentes rei essent tunc dolere deberent de morte puero suorum.

De signis que sunt ante et post baptismum. **S**igna ante baptismum sunt quatuor et post baptismum tria sunt. Queritur quid ista significant. Respondeo quod prima exufflatio et insufflatio signat spiritus maligni expulsiorem et boni introductionem. Ergo sacerdos dicit: Exi maligne spiritus. Secundo salis immisio vel linitio signat gratiam et sapientiam et a peccatorum putredine preservationem. Unde gratia datur homini in baptismo. Si vult ut illa gratia tunc potest cum adiutorio dei et mediante illa gratia vivere absque omni peccato mortali usque ad mortem. Et de hoc quere supra. xij. **D.** Tertio salis contactus ad aures et narres sensuum signat spiritualium operationem ad audiendum et intelligendum ea que sunt salutis. Quarto unctio olei in pectore et inter scapulas signat amorem dei quem debet gerere in corde suo. Et inter scapulas signat deuotam subiectionem preceptorum dei et ecclesie scilicet ad obediendum deo et prelati ecclesie. Unde Bern. Quicquid vice dei precipit habet quod non sit certum displicere deo: hoc omnino est accipiendum quasi precipiat